

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

BKS/DPK-134/28641/13 JK

Warszawa, dnia 18 lipca 2013 r.

Nr 28641	Data wpływu 21 marca 2013 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 12 lipca 2013 r.

**REPRESJONOWANI ZA DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ
NIEPODLEGŁEGO BYTU PAŃSTWA POLSKIEGO**

TEMAT

**INTERNOWANI W KARNYCH OBOZACH WOJSKOWYCH
NA PRZEŁOMIE LAT 1982/1983**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Stowarzyszenie Osób Internowanych „Chełmniacy 1982” z Bydgoszczy, reprezentowane przez przewodniczącego Tadeusza Antkowiaka i pełnomocnika Stowarzyszenia adwokata Annę Bogucką-Skowrońską.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą mającą na celu zrównanie praw osób internowanych w specjalnych karnych obozach wojskowych na przełomie 1982 i 1983 r. z prawami innych internowanych, poprzez nowelizację art. 11 ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W art. 11 ustawy proponuje się dodanie ust. 3 w brzmieniu:

„Przepisy art. 8–10 mają odpowiednie zastosowanie również wobec osób, które zostały powołane na ćwiczenia wojskowe na podstawie Zarządzenia Nr 0141/Mob. z dnia 26 października 1982 r. Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego z powodu działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie nie przedawniają się”. Autorzy petycji proponują, by znowelizowana ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od jej ogłoszenia.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Jak podają autorzy petycji – w dniu 8 października 1982 r. Sejm uchwalił ustawę o związkach zawodowych, która rozwiązywała związki działające przed wprowadzeniem stanu wojennego w Polsce, w tym NSZZ „Solidarność”. Tymczasowa Komisja Koordynacyjna – podziemna władza „Solidarności” – wezwała do zorganizowania 10 listopada 1982 r. ogólnopolskiego strajku protestacyjnego. W związku z tym Służba Bezpieczeństwa (SB) i Wojsko Polskie (WP) postanowili izolować działaczy „Solidarności” w specjalnych obozach wojskowych, w ramach Akcji „Jesień 1982”. Szef Sztabu Generalnego WP Zarządzeniem Nr 0141/Mob. z dnia 26 października 1982 r. powołał na ćwiczenia wojskowe tych żołnierzy rezerwy, którzy prowadzili działalność opozycyjną wobec legalnej władzy. Autorzy petycji określają to działanie jako „polityczną brankę mającą charakter represyjnego internowania”.

Autorzy petycji są przeświadczeni, że „zasada sprawiedliwości, jako jedna z podstawowych zasad ładu społecznego wymaga objęcia opisanej grupy represjonowanych” ustawą z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W załączeniu do petycji przekazano projekt nowelizacji ustawy wraz z uzasadnieniem oraz kopie materiałów archiwalnych, potwierdzające opisane wyżej motywy działania SB i WP wobec młodych opozycjonistów „nie nadających się z różnych powodów do internowania lub zatrzymania”.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. stanowi: Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2); specjalną opieką otacza weteranów walk o niepodległość (art. 19). Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych (art. 30). Wolność człowieka podlega ochronie prawnej (art. 31). Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu (art. 40). Każdy bezprawnie pozbawiony wolności ma prawo do odszkodowania (art. 41). Zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości nie podlegają przedawnieniu (art. 43).

Ustawa z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 ze zm.) uznaje za nieważne orzeczenia wydane przez polskie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub przez organy pozasądowe w okresie od rozpoczęcia ich działalności na ziemiach polskich, począwszy od 1 stycznia 1944 r. do 31 grudnia 1989 r., jeżeli czyn zarzucony lub przypisany był związany m.in. z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego albo orzeczenie wydano z powodu takiej działalności* (art. 1 ust. 1). Stwierdzeniu nieważności orzeczenia nie stoi na przeszkodzie (art. 4) wykonanie kary, zastosowanie amnestii lub abolicji, zatarcie skazania, akt łaski, przedawnienie, zadośćuczynienie, śmierć osoby represjonowanej, której orzeczenie dotyczy, zawieszenie postępowania lub jego umorzenie z innych powodów niż te, o których mowa w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego.

Osobie, wobec której stwierdzono nieważność orzeczenia albo wydano decyzje o internowaniu w związku z wprowadzeniem 13 grudnia 1981 r. w Polsce stanu wojennego, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za krzywdę wynikłe z wykonania orzeczenia albo decyzji. W razie śmierci tej osoby uprawnienie to przechodzi na małżonka, dzieci i rodziców (ust. 1). Odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z orzeczeń albo decyzji

* Uznaje się za nieważne również orzeczenia wydane za opór przeciwko kolektywizacji wsi oraz obowiązkowym dostawom.

nie są określone kwotowo (wcześniej nie mogły łącznie przekroczyć 25 tys. zł) i mogą być przyznane wyłącznie w oparciu o jeden tytuł. Przepisu art. 8 ust. 1 nie stosuje się do osób, których działalność, w okresie będącym podstawą stwierdzenia nieważności orzeczenia albo uznania za nieważne decyzji określonej w ust. 1, stanowiła zaprzeczenie działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (art. 8 ust. 5).

Niezależnie od odszkodowania i zadośćuczynienia sąd może zasądzić od Skarbu Państwa pokrycie w całości lub w części kosztów symbolicznego upamiętnienia osoby niesłusznie represjonowanej, jeżeli jej śmierć była skutkiem wykonania orzeczenia uznanego za nieważne (art. 9). W przypadku stwierdzenia nieważności orzeczenia, osobie uprawnionej zwraca się mienie, którego przepadek lub konfiskatę orzeczono na rzecz Skarbu Państwa, oraz przedmioty zatrzymane w toku postępowania (z wyjątkiem przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia), jeżeli znajdują się one w posiadaniu państwowej jednostki organizacyjnej, a w razie niemożności zwrotu – ich równowartość wypłaca się ze środków Funduszu Reprywatyzacji.

Art. 11. (którego nowelizację proponują autorzy petycji) stanowi w ust. 1, że przepisy art. 8–10 mają zastosowanie również wobec osób, co do których zachodzą przesłanki do stwierdzenia nieważności orzeczenia, jeżeli oskarżonego uniewinniono lub postępowanie umorzono (z powodów, o których mowa w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k.) i nie zostało prawomocnie zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie, a osoby te były zatrzymane lub tymczasowo aresztowane. Roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie nie przedawniają się. Przepis ten ma zastosowanie także wobec osób pozbawionych życia albo wolności przez organy, o których mowa w art. 1 ust. 1, bez przeprowadzenia zakończonego orzeczeniem postępowania (art. 11 ust. 2).

Przepisy art. 8 i 11 omawianej ustawy stanowią *lex specialis* w stosunku do przepisów Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego.

Ustawa o zmianie ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956–1989 (Dz. U. Nr 91, poz. 741 ze zm.) reguluje zasady zadośćuczynienia członkom rodzin osób, które na skutek działań wojska, milicji i innych organów aparatu bezpieczeństwa poniosły śmierć w związku z wystąpieniami wolnościowymi na rzecz odzyskania przez Państwo Polskie suwerenności, niepodległości oraz respektowania praw człowieka i obywatela (art. 1). Świadczenia przyznaje się na wniosek rodziny, złożony do szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych (UKiOR) w terminie 10 lat od dnia wejścia w życie ustawy (art. 5). Każdemu członkowi

rodziny (małżonek, dzieci, rodzice) przysługuje świadczenie w wysokości 50 tys. zł. Prawo do świadczenia pieniężnego należy do spadku po osobie uprawnionej (art. 3). Świadczenie to nie przysługuje jedynie członkom rodzin, którym Prezes Rady Ministrów przyznał płatną jednorazowo rentę socjalną z tytułu śmierci bliskiej osoby w opisanych powyżej okolicznościach (art. 11).

Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2012 r. poz. 400) stwierdza, że kombatantom oraz ofiarom represji należy jest głęboki szacunek oraz szczególna troska i opieka ze strony państwa i organizacji społecznych. Kombatantami są osoby, które brały udział w wojnach, działaniach zbrojnych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1). Za działalność równorzędną uznaje się działalność wymienioną w art. 2–4 ustawy, prowadzoną w okresie od 1914 do 1970 r.

PRACE LEGISLACYJNE:

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz o zmianie ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956–1989 (druk sejmowy nr 667) dotyczy m.in. zniesienia ograniczeń w wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia oraz zniesienia zasady, że odszkodowanie może być przyznane wyłącznie w oparciu o jeden tytuł spośród wymienionych w ustawie.

W ustawie o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar wystąpień wolnościowych w latach 1956–1989 przewiduje się objęcie regulacją czyny obywateli podejmowane w trakcie zarówno zbiorowych, jak i indywidualnych wystąpień wolnościowych w latach 1956–1989 w obronie wolności, godności człowieka oraz praw obywatela przed komunistycznym ustrojem totalitarnym. Dzięki temu rodziny takich osób jak Ryszard Siwiec, Stanisław Pyjas, czy ksiądz Jerzy Popiełuszko będą mogły liczyć na odszkodowania.

Projekt wpłynął do Sejmu 13 grudnia 2011 r., został skierowany do I czytania 28 sierpnia 2012 r. 2 stycznia 2013 r. wpłynęło negatywne stanowisko rządu, który jest zdania, że ustawa proponuje zbyt szerokie ujęcie katalogu osób uprawnionych do odszkodowania i zadośćuczynienia, co będzie miało negatywne skutki dla budżetu państwa. I czytanie projektu odbyło się 5 marca 2013 r. w Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Podczas prac w komisji ukonstytuowała się podkomisja nadzwyczajna, do której skierowano projekt.

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (druk senacki nr 135) został wniesiony przez Komisję Ustawodawczą. Stanowi on wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 stycznia 2012 r., sygn. akt P 19/10, stwierdzającego niekonstytucyjność art. 22 ust. 4. przedmiotowej ustawy. Projekt zmierza do wyeliminowania z ustawy przesłanki formalnej w postaci dochowania terminu złożenia wniosku w przypadku wydawania decyzji potwierdzającej działalność uważaną za kombatancką bądź za równorzędną z działalnością kombatancką (proponuje się uchylenie art. 22 ust. 4). Wnioski będą więc rozpatrywane wyłącznie pod kątem spełniania przez wnioskodawcę przesłanek pozytywnych oraz braku po jego stronie przesłanek negatywnych. Szacuje się, że liczba beneficjentów wprowadzonej zmiany nie będzie większa niż 30 osób (miesięczne świadczenie kombatanckie wynosi średnio 382,68 zł).

Marszałek Senatu 8 czerwca 2012 r. skierował projekt ustawy do Komisji Ustawodawczej i Komisji Obrony Narodowej. Posiedzenie obu komisji odbyło się 24 lipca 2012 r. Komisje wniosły o przyjęcie projektu ustawy bez poprawek (druk nr 135 S). Senat RP na 17. posiedzeniu 3 sierpnia 2012 r. podjął uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Projekt wpłynął do Sejmu 6 sierpnia 2012 r. (druk sejmowy nr 677) i został skierowany do I czytania do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz dodatkowo do Komisji Obrony Narodowej. Pozytywne stanowisko rządu o projekcie wpłynęło do Sejmu 28 lutego 2013 r.

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1417) przewiduje utworzenie Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskie, w skład którego będą wchodzić osoby, które uzyskały (albo uzyskają w przyszłości) – na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego – uprawnienia kombatanckie z tytułu zbrojnej walki o niepodległość Państwa Polskiego. W Polsce żyje obecnie około 90 tys. osób, które wejdą w skład Korpusu. Przewiduje się utworzenie w UKiOR kompletnej bazy wszystkich kombatantów, inwalidów wojennych i ofiar represji. W chwili obecnej informacje te są rozproszone w różnych instytucjach państwowych.

Projekt wpłynął do Sejmu 27 maja 2013 r., został skierowany do I czytania, które odbyło się na 44. posiedzeniu Sejmu 19 czerwca 2013 r. – skierowano go do Komisji Obrony Narodowej oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, któremu nie nadano jeszcze biegu (nie ma numeru druku). Projekt wpłynął do Sejmu 13 grudnia 2011 r., dotyczy zniesienia ograniczeń wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia, terminów składania wniosków, rozszerzenia podmiotowego ustawy o osoby, które pozbawiono życia, okaleczono, zraniono lub represjonowano, wobec których nie zostało zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie; zawiera również propozycję uregulowania zasad zwrotu nienależnie wypłaconego zadośćuczynienia bądź odszkodowania.

Projekt skierowano 13 grudnia 2011 r. do Biura Legislacyjnego i do Biura Analiz Sejmowych w celu wydania opinii. 11 stycznia 2012 r. zwrócono się do wnioskodawców o uzupełnienie uzasadnienia projektu oraz przekazano go do konsultacji.

INFORMACJE DODTKOWE:

W nadesłanych przez autorów petycji materiałach znajduje się informacja, że Dyrektor Departamentu V Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, płk. SB Józef Sasin, jesienią 1982 r. zwrócił się do komitetów wojewódzkich spraw wewnętrznych o wytypowanie osób, które powinny znaleźć się w karnych Specjalnych Obozach Wojskowych. Powołania dokonywali szefowie sztabów okręgów wojskowych za pośrednictwem wojewódzkich sztabów wojskowych. W efekcie tych działań około 1600 działaczy zdelegalizowanej „Solidarności” powołano na 90 dni i przewieziono na poligony w wielu miejscowościach – najbardziej znane karne obozy mieściły się w Chełmnie nad Wisłą, Czerwonym Borze k/Łomży, w Trzebiatowie, Rawiczu, Unieściu, Budowie, Dęblinie i Czarnym. Jak twierdzą autorzy petycji, warunki życia na poligonach były znacznie gorsze niż zwykłych internowanych. Panowało tam zimno, wilgoć, a teren ograniczały zasieki z drutów kolczastych. Wyżywienie było niewystarczające, ograniczano kontakt z bliskimi, stosowano terror psychiczny. Powołani do wojska zmuszani byli do wielogodzinnej pracy w ciężkich warunkach przy stosowaniu ostrego reżimu wojskowego. Okoliczną ludność informowano, że w obozach osadzeni są kryminaliści. Stowarzyszenie „Chełminiacy” zajmuje się upamiętnianiem miejsc i przeżyć osób represjonowanych w tych obozach.

Pilna tajna notatka specjalnego znaczenia z 21 października 1982 r., rozesłana przez Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego Służby Bezpieczeństwa (Stołecznego MO), Dyrektora Departamentu V MSW – płk mgr J. Sasina (fragmenty):

„Proszę dnia 23.10.1982 r. wytypować osoby rekrutujące się z dużych zagrożonych zakładów pracy podejrzanych o: inspirowanie i organizowanie ostatnich strajków i zajęć ulicznych, aktywne występowanie przeciwko tworzeniu nowych związków zawodowych, czynną wrogą działalność (np. druk, kolportaż, łącznikowanie itp.), a nie nadających się z różnych powodów do internowania lub zatrzymania. (...) Wytypowani zgodnie z decyzją kierownika MON i MSW zostaną powołania na ćwiczenia w dniach 2 i 3.11.82 r. Część jako rezerwiści na okres trzech miesięcy zostanie zgrupowana w jednostkach pontonowych OTK w Chełmie, Rawiczu i Dęblinie. Natomiast poborowi zostaną wcieleni do służby wojskowej na okres 2 lat. Powyższe dotyczy wszystkich wydziałów operacyjnych SB”.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Autorzy petycji informują, że prokurator Instytutu Pamięci Narodowej (Oddział w Gdańsku) skierował do Wojskowego Sadu Okręgowego w Warszawie akt oskarżenia przeciwko generałom: Florianowi Siwickiemu, Władysławowi Ciastoniowi i Józefowi Sasinowi zarzucając im dokonanie zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości, polegającej na bezprawnym stosowaniu represji wobec określonej grupy ludzi nazwanych „kontrewolucyjnymi siłami dywersji ideologicznej” w karnych obozach wojskowych w okresie od 21 października 1982 r. do 16 lutego 1983 r. (sygn. So 12/12).

Informacje IPN (<http://ipn.gov.pl>): „Śledztwo w sprawie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego polegającego na stosowaniu represji poprzez powołanie 304 działaczy opozycji, a głównie członków NSZZ „Solidarność” do odbycia ćwiczeń wojskowych w Chełmie od 4.11.1982 r. do 3.02.1983 r. (S 85/08/Zk).

Celem tych przestępczych działań było odizolowanie rezerwistów od ich zakładów pracy i można je uznać za swoistą formę internowania – pozbawienia wolności, a w żadnym przypadku za działanie na rzecz obronności kraju. Dodatkowo pokrzywdzeni w ramach służby w 9 Pomorskim Pułku Pontonowym byli poddani ciężkim ćwiczeniom w warunkach poligonowych. Dodać należy, iż osoby te zostały skoszarowane zimą w spartańskich warunkach, w namiotach, co biorąc pod uwagę ich wiek i stan zdrowia części z nich, było dodatkową uciążliwością. Proces typowania „powołanych rezerwistów” był prowadzony przez organy wojskowe w ścisłym współdziałaniu z organami MSW. To na podstawie informacji SB wybierane były osoby podejrzewane o działalność opozycyjną – głównie

zatrudnieni w dużych zakładach pracy usytuowanych na terenie Pomorskiego Okręgu Wojskowego. Proces rekrutacji zainicjowany przez jednostki KWMO był kontynuowany przez właściwe terytorialnie Wojskowe Komendy Uzuppełnień, WSW i Wojskowe Sztaby Wojskowe na podstawie odpowiednich procedur ustalonych poprzez rozkazy i zarządzenia MON, Sztabu Generalnego i dowódcy POW. W śledztwie przesłuchano ponad 250 świadków – głównie pokrzywdzonych, ale również byłych funkcjonariuszy i żołnierzy zawodowych, w tym spośród kadry wyżej wymienionej jednostki oraz zabezpieczono bogatą dokumentację archiwalną. Zgromadzone dowody dały podstawy do przedstawienia zarzutów trzem osobom – byłym funkcjonariuszom PRL: Władysławowi C. zastępcy Ministra Spraw Wewnętrznych Szefowi Służby Bezpieczeństwa, Józefowi S. dyrektorowi Departamentu V Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Florianowi S. Szefowi Sztabu Generalnego Wojska Polskiego – popełnienia zbrodni na szkodę 304 pokrzywdzonych. Akt oskarżenia skierowano 20 marca 2012 r. do Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie. Postanowieniem z dnia 22.11.2012 r. sygn. akt So 12/12 Sąd zawiesił postępowanie wobec Floriana S. z uwagi na zły stan jego zdrowia i przekazał sprawę w części dotyczącej pozostałych oskarżonych Sądowi Rejonowemu dla Warszawy–Mokotowa. Obecnie na rozpoznanie czeka wniosek tego Sądu o przekazanie sprawy do rozpoznania do Sądu Okręgowego w Warszawie z uwagi na szczególną wagę i zawłość sprawy. Natomiast 29 kwietnia 2013 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie umorzył postępowanie przeciwko Florianowi S. z uwagi na zgon oskarżonego”.

W Senacie trwają prace nad projektem ustawy o świadczeniu specjalnym i pomocy pieniężnej przysługujące działaczom opozycji demokratycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych w latach 1957–1989, koordynuje je wicemarszałek Senatu RP Jan Wyrowiński. Senatorowie (dawni opozycjoniści) przygotowują projekt, którego założenia opracowano w Kancelarii Prezydenta. Intencją autorów projektu jest udzielenie pomocy finansowej osobom dawnej opozycji demokratycznej, żyjącym dziś w niedostatku. Projekt przewiduje dwie formy wsparcia – świadczenie specjalne w wysokości najniższej emerytury i jednorazową pomoc finansową przyznawaną w wypadkach losowych. Proponuje się precyzyjną definicję działacza opozycji demokratycznej i osoby represjonowanej z powodów politycznych. Nad projektem pracuje Biuro Legislacyjne Kancelarii Senatu.

REKOMENDACJE BIURA:

Na podstawie dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym władza PRL ze względów politycznych, pod pozorem ćwiczeń wojskowych, stosowała zakamuflowaną formę internowania przeciwników politycznych. W ten sposób eliminowano, głównie z dużych zakładów pracy, osoby organizujące lub inspirujące wystąpienia przeciw kierownictwu PZPR i ówczesnej władzy.

Powołanie działaczy opozycji demokratycznej (głównie członków „Solidarności”) do czynnej służby wojskowej w ramach 3–miesięcznych ćwiczeń wojskowych, a poborowych na 2 lata – miało na celu odizolowanie wytypowanych osób w warunkach polowych, w rygorach surowej dyscypliny. Była to forma represji wobec osób, których z różnych względów nie można było internować. Miewała też znamiona fizycznego i psychicznego znęcania się nad ludźmi.

Zdaniem Biura osoby, które przyczyniły się do odzyskania niepodległego i demokratycznego państwa zasługują na rekompensatę – satysfakcję moralną i finansową. Krzywda doznana za działalność związkową ze szczytnych pobudek była niezasłużona. W przypadku podzielenia przez Komisję argumentacji autorów petycji – nowelizacja ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego umożliwi około 1500 ówczesnym rezerwistom ubieganie się o status osoby represjonowanej i poszkodowanej za działalność niepodległościową.

OPRACOWAŁA:

Jolanta Krynicka

WICEDYREKTOR:

Andrzej Dziubecki